

Diana Iacob
Cristina Cergan

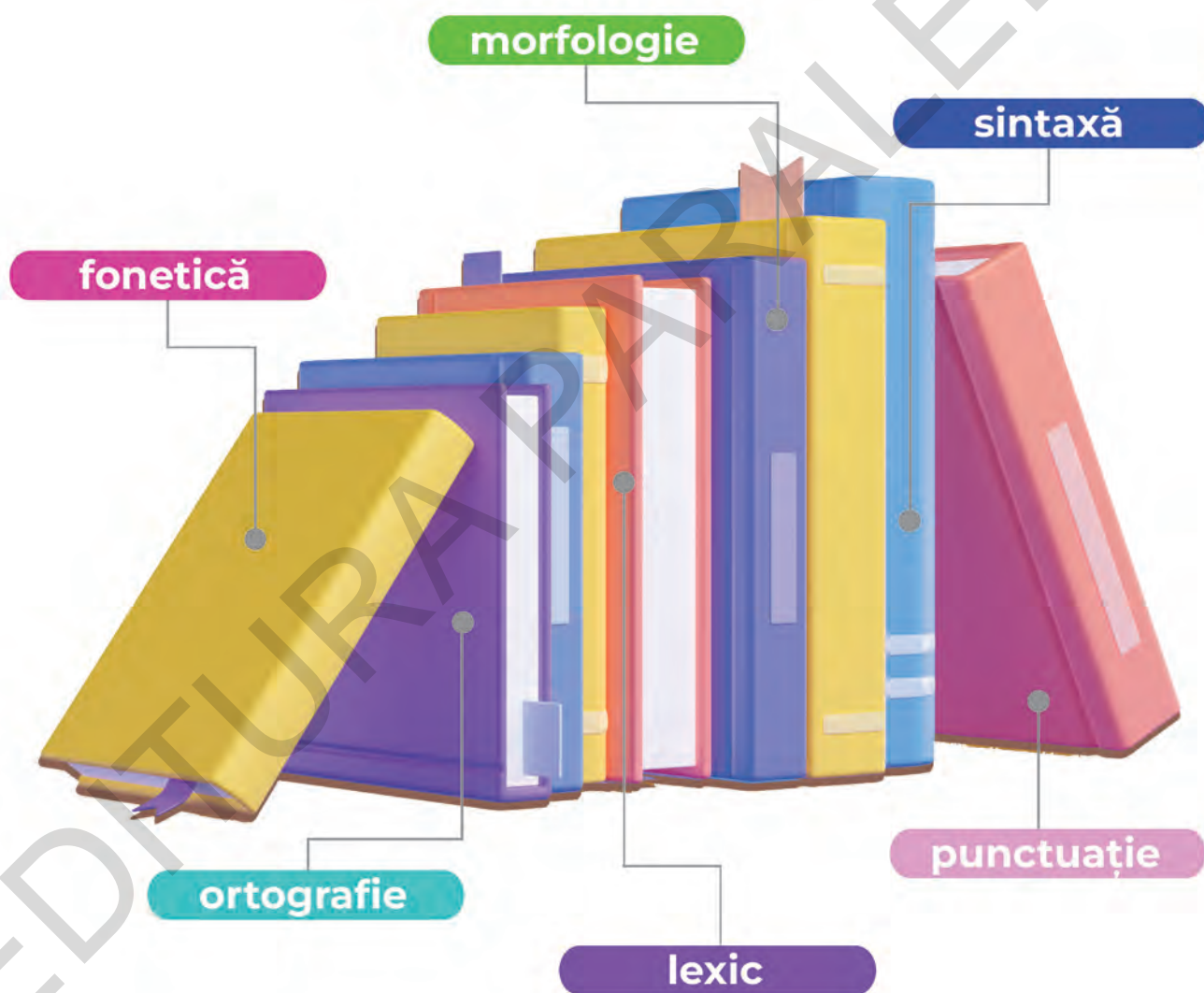
Bogdan Rațiu

Anca Vlaicu
Ștefania Ciobanu

CUM E CORECT?

GHID PRACTIC DE LIMBA ROMÂNĂ

conform DOOM³

Editura Paralela 45

Redactare: Cătălina Soare
Tehnoredactare: Carmen Rădulescu
Design copertă: Mirona Pintilie
Pregătire de tipar: Marius Badea

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Cum e corect?: ghid practic de limba română: conform
DOOM³: morfologie, sintaxă, fonetică, punctuație,
ortografie, lexic / Diana Iacob, Bogdan Rațiu, Anca Vlaicu, ... –
Pitești: Paralela 45, 2022
ISBN 978-973-47-3785-7

I. Iacob, Diana
II. Rațiu, Bogdan
III. Vlaicu, Anca

811.135.1

Cuprins

Cuvânt-înainte.....	7
Capitolul 1. Cum scriem și cum pronunțăm cuvintele?.....	9
Capitolul 2. Cum utilizăm ortogramele?	24
Capitolul 3. Cum utilizăm semnele de punctuație și de ortografie?.....	37
Capitolul 4. Cum scriem cuvintele compuse?	53
Capitolul 5. Cum scriem cuvintele împrumutate?.....	60
Capitolul 6. Cum utilizăm omonimele și cuvintele polisemantice?	67
Capitolul 7. Cum utilizăm omofonele?	79
Capitolul 8. Cum evităm confuziile paronimice?	85
Capitolul 9. Cum evităm pleonasmul?.....	93
Capitolul 10. Cum utilizăm substantivul?	101
Capitolul 11. Cum utilizăm articolul?	124
Capitolul 12. Cum utilizăm prepoziția?.....	132
Capitolul 13. Cum utilizăm adjectivul?	140
Capitolul 14. Cum utilizăm verbul?	154
Capitolul 15. Cum utilizăm pronumele?.....	189
Capitolul 16. Cum utilizăm numeralul?	207
Capitolul 17. Cum utilizăm adverbul?	214
Capitolul 18. Cum utilizăm conjuncția?.....	221
Capitolul 19. Cum realizăm acordul?.....	227
Exerciții recapitulative	237
Răspunsuri	254
Bibliografie selectivă	277

Capitolul 1

Cum scriem și cum pronunțăm cuvintele?

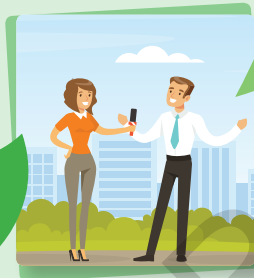
Sunetul este ceea ce auzim, litera este reprezentarea grafică a sunetului pe care îl rostim sau pe care îl auzim.

CONTEXT

Citește următorul dialog.

[Ne poți spune exact despre ce este vorba?]

[Una dintre gimnaste a eșecutat perfect eșercițiul, dând dovadă de un **caracter** puternic. De aceea, **credeți-mă**, va deveni un **simbol** național].

Ai auzit de multe ori cuvinte rostite greșit sau scrise fără diacritice?

Ce impresie îți faci despre un vorbitor care pronunță greșit cuvintele sau despre autorul unui mesaj al cărui conținut are și cuvinte scrise cu erori?

Cuvintele din dialogul de mai sus ar fi fost corect pronunțate astfel:

- [~~ecsact~~] → [egzact] (se pronunță corect cu „gz”);
- [~~ecsecutat~~] → [egzecutat];
- [~~ecșercițiul~~] → [egzerčițiul];
- „~~caracter~~” → „caracter” (este accentuat greșit, accentul trebuie să fie pe „e”);
- „~~credeți-mă~~” → „credeți-mă” (cu accent pe primul „e”);
- „~~simbol~~” → „simbol” (cu accent pe a doua silabă).

Ce informații ar trebui să cunoști pentru a scrie și a pronunța corect?

REȚINEM!

▶ Alfabetul limbii române utilizează literele alfabetului latin. Sunt 31 de litere: *a, ă, â, b, c, d, e, f, g, h, î, i, j, k, l, m, n, o, p, q, r, s, ș, t, ț, u, v, w, x, y, z*.

• **Știi că** același sunet poate fi redat în scris în mai multe feluri, în funcție de alfabetul sau de sistemul de scriere utilizat? De exemplu, sunetul [d]/litera „d” în alfabetul latin, „Δ” în alfabetul grecesc, „д” în alfabetul rusesc/chirilic, „ㄷ” în cel coreean și așa mai departe.

▶ În general, cuvintele se pronunță așa cum se scriu, iar corespondența sunet – literă este de 1:1. Cu toate acestea, există și situații în care regula nu se aplică:

- 1 sunet este redat prin:
  - 2 litere: *ce, ci, ge, gi*;
  - 3 litere: *che, chi, ghe, ghi*.
- 1 literă redă 2 sunete:
  - x → [cs] sau [gz]
- același sunet este redat prin mai multe litere: [i] este redat prin litera „**i**” sau „**â**”; [k] poate fi scris cu litera „**c**” (în majoritatea cazurilor, ca în „casă” etc.) sau cu „**k**” (ca în „kaki”, „kilogram” etc.) sau chiar „**q**” (în cazul cuvintelor de origine străină, ca în „Qatar”);
  - aceeași literă notează sunete diferite: „**w**” poate fi citit [v] ca în „watt” sau ca semivocala „**u**” în „show”.

► Există trei tipuri de sunete: consoane, vocale și semivocale.

- **Vocalele** sunt cele mai importante:

- nu există cuvânt sau silabă fără vocală;
- o silabă conține o singură vocală;
- vocala poate alcătui singură silabe (*a-er, e-ner-gic* etc.);
- vocalele sunt: [a], [e], [i], [o], [u], [ă], [î];
- [a], [ă], [î] sunt întotdeauna vocale;
- scriem cu „**i**” la începutul și la finalul cuvintelor și cu „**â**” în interiorul cuvintelor

(*a începe, a coborî, împreună, înot, a tăbări, a pâri*). În cazul în care cuvântul care începe cu „**i**” are în față grupuri de litere (prefixe) prin care se formează cuvinte noi, atunci se păstrează grafia cu „**i**” (*neînceput, reîntors, neînvins* etc.).

- **Semivocalele:**

- stau întotdeauna pe lângă vocale;
- nu pot alcătui singure silabe;
- semivocalele sunt: [ɤ], [j], [ɔ], [ɥ].

- **Consoanele:**

- nu se pot rosti singure, la fel ca semivocalele (au nevoie de o vocală de sprijin);
- nu pot alcătui singure silabe;
- consoanele sunt: [b], [c/k], [d], [f], [g], [h], [j], [k], [l], [m], [n], [p], [q], [r], [s], [ș], [t], [ț], [v], [z], [č], [ğ], [kʰ], [gʰ];
- în limba română, înainte de „**p**” și „**b**” se scrie „**m**” (*împreună, îmbuteliat, ambulatoriu* etc.), dar se păstrează scrierea din limba originală pentru cuvântul „Istanbul”;
- [č] redă sunetul „**ce/ci**”; [ğ] – „**ge/gi**”; [kʰ] – „**che/chi**”; [gʰ] – „**ghe/ghi**”;
- pentru redarea vocalelor „**ă**” și „**â/i**” s-a păstrat grafia [ă] și [î];
- pentru consoanele „**ș**” și „**ț**” s-a păstrat grafia [ș] și [ț], și nu cea din alfabetul fonetic internațional.

CUM SE SCRIE ÎN MEDIUL DIGITAL?

- Dacă în alfabetul tipărit „a” este prima literă, în alfabetul digital una dintre primele litere ar putea fi „@”. Acesta este un semn tipografic care se numește „a rond” (în engleză, „arond”); mai este numit „at comercial” sau „coadă-de-maimuță”, iar în adresele electronice are semnificația „la/de la/spre/în intenția cuiva”.

- În comunicare a apărut LIMBAJUL 1337 → LEET → elită. Acesta presupune folosirea cifrelor în locul literelor: 1 = i; 3 = e; 7 = t; 5 = S; 4 = A („5cri5ul”, „bin3”). Uneori, se folosește și cu un mix de romgleză: 2day = today (azi); G2G = got to go (trebuie să plec); 10x = thanks (mulțumesc).

EXERȘĂM!

1. Precizează tipul sunetelor din cuvintele de mai jos.

a) masă	-	e) cireșe	- .....
b) dar	-	f) criterii	- .....
c) deschide	-	g) chestiune	- .....
d) frânge	-	h) școală	- .....

2. Subliniază varianta corectă.

a) heterogen / eterogen	u) a descentraliza / a dezcentraliza
b) umor / humor	v) a dezcheia / a descheia
c) a îmbâxi / a îmbâcsi	w) smântână / zmântână
d) carismă / carizmă	x) disgrație / dizgrație
e) ruxac / rucsac	y) a izgoni / a isgoni
f) a smulge / a zmulge	z) a desaproba / a dezaproba
g) a trăzni / a trăsni	a') a deszăpezi / a dessăpezi
h) a desinfecta / a dezinfecta	b') triumf / triunf
i) a dezumaniza / a desumaniza	c') tranșacție / tranzacție
j) a micș / a mixa	d') a îndrăzni / a îndrăsni
k) ambulanță / anbunlanță	e') islaz / izlaz
l) sinbol / simbol	f') caznic / casnic
m) a dezcifra / a descifra	g') compact / concompact
n) josnic / joznic	h') pleonasm / pleonazm
o) răzplată / răsplată	i') aghiasmă / agheasmă
p) a azvârli / a asvârli	j') simfonie / simfonie
q) anfibrah / amfibrah	k') fantasmă / fantazmă
r) bezmetic / besmetic	l') smeură / zmeură
s) a umfla / a unfla	m') mireazmă / mireasmă
ș) besnă / beznă	n') plasmă / plazmă
t) a desgheța / a dezgheța	o') sinpatie / simpatie
ț) obraznic / obrasnic	p') avampremieră / avanpremieră

q') linfă / limfă
 r') pamflet / panflet
 s') amfitrion / anfitrion
 ș') confort / confort

t') a descânta / a dezcânta
 ț') comunizm / comunism
 u') a desluși / a dezluși
 v') a trozni / a trosni

3. Bifează căsuța potrivită.

„x” se pronunță	[cs]	[gz]	„x” se pronunță	[cs]	[gz]	„x” se pronunță	[cs]	[gz]
a) box			l) examen			u) xerox		
b) exotism			m) index			v) Felix		
c) perplex			n) anxietate			w) a juxtapune		
d) inextricabil			o) a exaspera			x) exercițiu		
e) auxiliar			p) lux			y) a exemplifica		
f) elixir			q) exemplu			z) a exersa		
g) complex			r) toxic			a') ex-premier		
h) exact			s) ortodox			b') axă		
i) fix			ș) a exila			c') Alexandru		
j) a exalta			t) taxă			d') a exacerba		
k) a detoxifia			ț) a exercita			e') exegeză		

4. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili valoarea de adevăr a afirmațiilor de mai jos.

Enunț	Adevărat	Fals
a) Sunt corecte toate cuvintele: „întreprindere”, „auditoriu”, „acuarelă”, „maseur”.		
b) Sunt incorecte două cuvinte din seria: „aleatoriu”, „luxuasă”, „a deochea”, „bălmășeală”, „îngrijându-se” (cu sensul „a se neliniști”).		
c) Sunt corecte toate cuvintele din seria: „clujean”, „gorjian”, „sălăgean”, „crișean”, „ieșian”.		
d) Sunt corecte și se pronunță cum se scriu cuvintele: „greșeală”, „lingușeală”, „gogoșărie”, „răgușeală”.		
e) Sunt corecte toate cuvintele din seria: „dial”, „niam”, „siară”, „țiapă”.		
f) După „ch” și „gh” se scrie „ia” în cuvintele „chiar”, „maghiar” și „ea” în cuvintele „gheară”, „gheață”, „tinichea”.		

5. Subliniază formele corecte.

a) accent / acent
 b) fință / ființă
 c) a înăbuși / a înăbuși
 d) jazz / jaz
 e) aces / acces
 f) puzzle / puzle
 g) ocident / occident
 h) atul / atuul
 i) a înnopta / a înopta

j) ștință / știință
 k) a înnoda / a înoda
 l) aberațiile / aberațiile
 m) reziduuri / reziduri
 n) vagcin / vaccin
 o) a înădi / a înnădi
 p) a înnebuni / a înnebuni
 q) motto / moto
 r) a înegri / a înnegri

s) cuvînță / cuviință
 ș) a înnora / a înora
 t) mall / mol
 ț) obsesiile / obsesile
 u) a copta / a coopta
 v) a înobila / a înnobila
 w) a reexamina / a rexamina
 x) conștință / conștiință

Capitolul 3

Cum utilizăm semnele de punctuație și de ortografie?

Semnele de punctuație marchează segmentarea unui text în unități sintactice sau semantice și impun intonația sau pauzele în comunicare.

Semnele ortografice sunt semne grafice folosite în interiorul unor cuvinte, în grupări de cuvinte, în anumite abrevieri, semnalând aspecte legate de pronunțare.

CONTEXT

Citește următorul (con)text.

„În caietul de limba română Punctul nu avea parte de o viață prea ușoară Trudea din zi și până în noapte pentru a prescurta cuvinte dar mai ales pentru a pune capăt propozițiilor și nimeni nul aprecia cum se cuvine dimpotrivă era mai mereu ținta batjocurii unor semne ortografice mai impozante din cauza mărimii sau mai exact a micimii

Tu nu te uiți cum arăți Punctule îl lua peste picior Semnul de Întrebare care mai mereu le pune întrebări altora însă niciodată nu aștepta un răspuns întrucât era de infatuat Nu vezi că ești atât de mic și de pricăjit încât aproape că nu ești

Ești ca o pată exclama Semnul de Exclamare care nu făcea nimic toată ziua decât să se mire O pată de rușine pe obrazul preacinstului nostru caiet de română

Ca să citez pe stimabilul domn Semn de Exclamare ești o pată de rușine și nimic altceva se băga în seamă o Ghilimele care mereu vorbea în citate căci era total lipsită de personalitate

Ca să fac o Paranteză neam putea lipsi bucuroși de tine intervenea o paranteză Mai mult încurci decât descurci propozițiile iar când ele curg mai frumos tu în loc să stai în banca ta te trezești să apari ca să le pui punct”

(Adina Popescu, *O poveste fără punct și virgulă*)

Ce crezi că lipsește din acest text?

Care sunt semnele de punctuație de care ai nevoie pentru a înțelege textul?

Care e diferența dintre „nimeni nul aprecia cum se cuvine” și „nimeni nu-l aprecia cum se cuvine”?

REȚINEM!

SEMNE DE PUNCTUAȚIE

► **Punctul** se folosește la finalul enunțului asertiv. Marchează o pauză care se realizează în comunicare, între propoziții sau fraze independente ca înțeles. (de exemplu: *Copiii citesc textul.*)

► **Punctele de suspensie** au rolul de a întrerupe cursul firesc al vorbirii, de a substitui o replică nerostită într-un dialog, de a sugera continuarea ideii exprimate în text, de a prelungi pauza în răspuns ca reacție întârziată. Acestea se pot afla atât în interiorul, cât și la finalul enunțului, accentuând anumite stări, reacții, atitudini. (de exemplu: *Cine știe ce se va mai întâmpla...; Aș veni și eu, dar... știi că nu-mi place atmosfera creată de prietenii tăi.*)

► **Punctul-și-virgula** marchează o pauză mai mare decât cea redată prin virgulă și mai mică decât cea redată prin punct, delimitând porțiuni din comunicare cărora vorbitorul le acordă o anumită independență. (de exemplu: *Prietenii tăi sunt foarte simpatici; în plus, îmi vor fi colegi anul viitor.*)

► **Două-puncte** este un semn grafic de punctuație care marchează o pauză înaintea unei enumerații sau explicații și înaintea unei replici/a vorbirii directe. (de exemplu: *Toată lumea era prezentă la festivitate: copiii, părinții, profesorii și reprezentanții sponsorilor.; Noul coleg a întrebat nedumerit:*

— În ce bancă voi sta?)

► **Semnul exclamării** marchează finalul enunțului exclamativ sau a enunțului imperativ. (de exemplu: *Cât de frumos ai amenajat sala pentru petrecere!; Vino mai repede!*)

► **Semnul întrebării** marchează finalul enunțului interogativ. (de exemplu: *Când ne vom întâlni să discutăm detaliile proiectului?*)

► **Ghilimelele** notează citarea unui fragment dintr-un text sau a unui titlu, precum și vorbirea directă. (de exemplu: *Citesc poezia „Lacul”; Recit primele versuri din poezia eminesciană: „Lacul codrilor albastru // Nuferi galbeni îl încarcă”*)

► **Linia de dialog** marchează începutul vorbirii directe.

► **Linia de pauză** separă grafic o explicație de restul enunțului. (de exemplu: *Ideea – despre care am discutat mult săptămâna trecută – se va concretiza, în sfârșit, într-un proiect.*)

► **Parantezele** izolează cuvinte sau grupuri de cuvinte care exprimă informații suplimentare. (de exemplu: *Nimeni nu știa detaliile desfășurării evenimentului – program, spațiu, resurse.*)

EXERSĂM!

1. Completează textul următor cu semnele de punctuație potrivite.

„Monica Andronescu Să ne întoarcem în lașul copilăriei tale

Marius Manole Copilăria O Doamne ce de mult a fost lașii copilăriei mele

Am avut o copilărie foarte fericită părinții mei m-au ferit de probleme n-aveam habar că se întâmplau în jur răutăți minciuni lucruri rele La mine era liniște

Cum era cartierul în care locuiai

Am stat în centru Părinții mei s-au mutat în blocul Z1 când erau foarte tineri Eu stăteam la etajul 5 apartamentul 33 Era un bloc nou construit și în fiecare apartament exista un copil dacă nu chiar doi dacă nu chiar trei deci erau foarte mulți copii în tot cartierul pentru că era tot cu blocuri noi ca al nostru Așa că după școală ne întâlneam cu toții și începeam să ne jucăm de la ora 3 până spre seară când se auzea vocea mamei care mă chema acasă să mă uit la desene să mănânc și să mă culc De teme nu-mi aduc aminte Cartierul era lângă Palatul Culturii din lași Era foarte frumos foarte aerisit o zonă verde foarte frumoasă Acum nu mai e verde s-a construit între timp foarte mult ”

(Marius Manole, *M-aș întoarce în copilărie în oricare din zile,*
în www.ziarulmetropolis.ro)

2. Explică rolul utilizării semnelor de punctuație din textul următor.

„**ȘTEFAN:** Ai spus ceva? **(1)**

CORINA: A mai căzut încă una. **(2)** E a șaptesprezecea. Ieri au fost unsprezece. Alaltăieri cinci.

ȘTEFAN: Vrei să le numeri pe toate? **(3)**

CORINA: Aș vrea! **(4)** Sunt așa de multe, că mi-ar trebui o eternitate... Ștefan!

ȘTEFAN (fără să-și întrerupă lectura): Daa... **(5)**

CORINA: Pot să spun o prostie? **(6)**

ȘTEFAN: Te rog. Nu te jena. **(7)**

CORINA: Eu până acum nu văzusem niciodată cum cade o frunză. **(8)** Credeam că se rupe și cade.

ȘTEFAN: Ai intuiții miraculoase, Corina. Închipuiește-ți că într-adevăr asta e singura metodă a frunzelor de a cădea: **(9)** se rup și cad. Mă epatezi.

CORINA: Și tu mă epatezi, dragul meu. Prin ignoranță. Nu știi, nu bănuiești câte gesturi mărunte sunt într-o cădere de frunză... **(10)** (Tăcere.) Optsprezece...”

(Mihail Sebastian, *Jocul de-a vacanța*)

- (1) .....
- (2) .....
- (3) .....
- (4) .....
- (5) .....
- (6) .....
- (7) .....
- (8) .....
- (9) .....
- (10) .....

3. Realizează enunțuri care să conțină următoarele semne de punctuație și să transmită atitudinile propuse.

a) semnul exclamării / indignare

.....

b) semnul întrebării / solicitarea unei informații

.....

c) puncte de suspensie / uimire

.....

d) semnul exclamării / mirare

.....

e) puncte de suspensie / confuzie

.....

f) semnul întrebării / curiozitate

.....

REȚINEM!

VIRGULA

Când nu se folosește virgula?

- între subiect și predicat;
- între unele complemente și predicat;
- în principiu, între părțile de propoziție sau propozițiile legate prin „și”, „sau”, „ori”;
- între „adică”, „altfel spus”, „mai bine zis”, „mai exact”, „respectiv”, „și anume”, „alias” și restul propoziției;
- înainte de etc., ș.a.m.d.;
- înainte de „respectiv”, „inclusiv”, „în special” când nu introduc informații lămuritoare.

Când se folosește virgula?

Exemple

– elementele dintr-o enumerare se despart prin virgulă;

Am vorbit cu Dan, cu Mihaela și cu Angela.

– substantivul în cazul vocativ se desparte prin virgulă de restul enunțului;

Domnule, aș dori să fiți atent!

– când marchează coordonarea (prin juxtapunere) între cuvinte de același fel;

Cumpăr mere, pere, dar și gutui pentru dulceață. Parfumul trandafirilor, al crinilor și al florilor de tei se strecura prin ferestrele deschise.

– când marchează absența unui cuvânt, de regulă a verbului;

Prietenia noastră, o bucurie a copilăriei. A apărut o situație delicată pentru cei doi prieteni: Andrei este convocat la antrenamente, iar Mihai, este anunțat, în ultimul moment, că nu mai face parte din lot.

– adverbele sau locuțiunile adverbiale intercalate între verbul copulativ și numele predicativ se pun între virgule;

Toți colegii sunt, desigur / firește / așadar / bineînțeles / în concluzie / în realitate, interesați de ce se întâmplă.

– adverbele intercalate între subiect și predicat se pun între virgule;

Eu, bineînțeles, voi veni. Bunica, firește, era în primul rând la spectacol.

– în propoziție, înainte de „precum și” și „ca și”;

Toate discutate, precum și / ca și cele cercetate ne-au oferit siguranță.

– la începutul propoziției, „totuși”, „deci” sunt urmate de virgulă, dar în interiorul propoziției aceste cuvinte nu se despart prin virgulă;

Totuși / Deci, la mare e soare mereu. Aș fi vrut **totuși / deci** să spun două vorbe.

– conectorii „în primul rând”, „în al doilea rând”, „nu în ultimul rând”, „pe de o parte”, „pe de altă parte”, „de asemenea”, „în plus” sunt urmași de virgulă;

În primul rând, trebuia făcut ceea ce noi am discutat.

Capitolul 11

Cum utilizăm articolul?

Articolul reprezintă categoria gramaticală a determinării, care arată gradul de individualizare a unui substantiv, în ce măsură este cunoscut sau nu emițătorului.

CONTEXT

Citește următorul (con)text.

Așa și-a început Andrei eseul pe care îl avea de pregătit pentru ora de istorie:

Cei doi câștigători a concursului erau vechi membrii a două cluburi rivale!

Am citit despre Ștefan cel Mare ieri la istorie. Cred că este unul dintre cel mai mare domnitor din toate vremurile.

Care sunt greșelile de utilizare a articolului în cele două exemple?

Cum crezi că ar fi corect fiecare enunț?

Articolul demonstrativ stă în fața substantivului sau leagă atributul de substantivul pe care îl determină?

Este obligatorie utilizarea articolului demonstrativ? Cum îl utilizăm corect? Se scrie vreodată cu cratimă?

REȚINEM!

ARTICOLUL NEHOTĂRÂT arată că substantivul este vag cunoscut de emițător.

Forme:

	Masculin		Feminin	
	Singular	Plural	Singular	Plural
N-Ac	un băiat	niște băieți	o fată	niște fete
G-D	unui băiat	unor băieți	unei fete	unor fete

ARTICOLUL HOTĂRÂT arată un obiect cunoscut vorbitorului.

Forme:

	Masculin		Feminin	
	Singular	Plural	Singular	Plural
N-Ac	băiat ul	băieți ii	fat a	fete le
G-D	băiatu lui	băieți lor	fete i	fete lor

Articolul hotărât pentru substantivele masculine este „-l”. În cazul substantivelor care se termină în consoană sau în semivocală, articolul hotărât se atașează cu ajutorul lui „-u-”: *băiat* → *băiatul*, *pui* → *puiul*. În vorbirea cotidiană, de obicei, „-l” cade sau nu se aude, atunci „u” preia și funcția de articol. (*Calu aleargă.* / *Vine colegu.*)

La genitiv și dativ, avem nevoie întotdeauna de un determinant (articol sau alt element cu rol similar).

Exemplu: cartea colegului / **unui** coleg (**NU** *carte coleg)

dau colegului / **unui** coleg (**NU** *dau coleg cartea)

Când substantivul este la forma de dicționar, adică nu are niciun articol, spunem că este **ne-determinat** sau **nearticulat**.

În cazul **substantivelor împrumutate**, articolul hotărât se atașează cu ajutorul cratimei atunci când prezintă deosebiri între scriere și pronunțare: *show-ul*, *Bruxelles-ul*. Dacă substantivul se scrie precum se citește, se termină în litere din alfabetul limbii române pronunțate ca în limba română, articolul se atașează direct, fără cratimă: *weekendul*, *trendul*, *jobul* (vezi Capitolul 5. Cum scriem cuvintele împrumutate?).

EXERȘĂM!

1. **Subliniază substantivele nearticulate din lista de mai jos:**

calului; un creion; mărgea; cântec; bunicului; mamei; loanei; jocul; numele; cartea; minciună; adevărul; impresie; caz; lună; metode; lumina; pantofii; niște mașini.

2. **Scrie forma de singular, nearticulat a substantivelor de mai jos.**

a) obraji	–	e) televizorului	– .....
b) bătrânii	–	f) ochilor	– .....
c) stilului	–	g) peronului	– .....
d) păsărilor	–	h) gimnastelor	– .....

3. **Subliniază varianta corectă.**

a) mierii / mierei	j) aleia / aleea
b) stradei / străzii	k) cenușei / cenușii
c) coloneii / colonelii	l) corabiei / corăbiei
d) drajeurile / drajeele	m) grădinei / grădinii
e) festivalurilor / festivalelor	n) medicinei / medicinii
f) ingredientelor / ingredienților	o) ouălelor / ouălor
g) mingii / mingei	p) pieții / pieței
h) bunicăi / bunicii	q) zgurei / zgurii
i) bătrâneței / bătrâneții	r) vulpii / vulpei

4. **Subliniază substantivele articulate hotărât din fragmentul de mai jos și încercuiește substantivele articulate nehotărât.**

„Și batem palma. Sunt sigură că le va plăcea cartea. Am eu o metodă care nu dă greș: când le voi citi cele scrise, îi voi îndopa cu ciocolată. Astfel îndulciți, vor fi mai puțin critici. Desigur că nu se vor abține să nu scrie în text peste mine, dar cu asta ne-am obișnuit deja, nu-i așa?”

Detectivii Aerieni au dreptate, am o datorie față de ei, datorie care se va șterge odată cu apariția acestei cărți. Mă întreb cum va fi să ne vedem fiecare de viață după ce toate învoielile și datoriile noastre se vor fi pus la punct. Fără să-i aud, îi privesc o vreme cum turuie unii peste alții, cum gesticulează, cum râd împreună. Cât pot să râd copiii ăștia!”

(Ana Rotea, *Dosarul mascotelor Patata. Al cincilea caz al Detectivilor Aerieni*)

5. **Rescrie enunțurile corectându-le și explicând greșelile.**

a) Am adus coșul de cumpărături de la magazin de alături.

.....

b) Copii mei sunt atenți la detalii.

.....

c) Nu știu de unde vom scoate o mașină, dar șefu se va supăra tare de întârzierea asta a noastră.

.....

REȚINEM!

ARTICOLUL GENITIVAL/MARCA GENITIVULUI*

Se acordă cu substantivul pe care îl determină în gen și număr, **dar** nu și în caz:
prieten **al** colegei, rezultate **ale** elevilor etc.

Forme:

	Masculin		Feminin	
	Singular	Plural	Singular	Plural
N-Ac	băiat al colegei/ colegului	băieți ai colegei/ colegului	fată a colegei/ colegului	fete ale colegei/ colegului
G-D	unui băiat al colegei/colegului	unor băieți ai colegei/colegului	unei fete a colegei/colegului	unor fete a colegei/colegului

* În programa de Limba și literatura română este utilizat termenul „articol genitival”. În GBLR și GALR este numit „marcă a genitivului”. Pentru concordanță cu programa școlară, vom păstra denumirea de „articol genitival”.

Când utilizăm articolul genitival?

<ul style="list-style-type: none"> când substantivul pe care îl determină nu este articulat hotărât sau când nu este în imediata sa apropiere: casă a colegei / casa aceasta a colegei; 	<ul style="list-style-type: none"> când genitivul se află înaintea substantivului: al casei etaj; 	<ul style="list-style-type: none"> când genitivul are funcția sintactică de nume predicativ: Caietul este al lui; 	<ul style="list-style-type: none"> înaintea fiecărui termen dintr-o enumerație: Din punctul lui de vedere e ok, din al colegei, proiectul trebuie revizuit; 	<ul style="list-style-type: none"> în fața substantivelor proprii în cazul genitiv: caietul lui Ion (marcă a genitivului); 	<ul style="list-style-type: none"> în fața unui substantiv propriu (lui Andrei, lui Carmen) sau a unui substantiv comun care desemnează un referent unic (lui tata, sfârșitul lui septembrie), „lui” este analizat doar ca marcă a genitiv-dativului.
--	---	---	--	---	--

EXERȘĂM!

6. Scrie forma corectă a articolului genitival pentru fiecare dintre construcțiile de mai jos.

a) pix	băiatului	g) ecrane	monitoarelor
b) stilouri	băiatului	h) smartphone	colegului
c) monitorizare	conurenților	i) file	cărții
d) toc	ferestrei	j) colț	camerei
e) notițe	elevului	k) indiciu	anchetei
f) carte	colegilor	l) câine	fetei

7. Subliniază varianta corectă.

- Îmi place acest băiat *a / al / ai / ale* vecinei, deoarece e politicos.
- S-au terminat cele douăsprezece zile *a / al / ai / ale* vacanței.
- Aceste postări de pe TikTok *a / al / ai / ale* Mariei sunt uimitoare.
- De-abia aștept să încercăm jocurile interesante *a / al / ai / ale* copilăriei bunicilor.
- Casa aceea de pe deal este *a / al / ai / ale* vărului meu.
- Nu pot pleca împotriva dorinței justificate *a / al / ai / ale* părinților mei.
- Stelele luminoase *a / al / ai / ale* cerului se văd printre norii fini.
- Țărutul necunoscut *a / al / ai / ale* mării a devenit o mare atracție pentru cei care caută liniștea.
- Timpul de reacție *a / al / ai / ale* biciclistului a fost salvator.
- Am citit câteva scrisori din tinerețe *a / al / ai / ale* părinților mei.
- Am cumpărat bilete la două concerte noi *a / al / ai / ale* trupei mele preferate.